

Власюк Ю.С., завідувач відділу інженерних, економічних, товарознавчих видів досліджень та оціночної діяльності

Солоджук В.М., завідувач сектору автотехнічних досліджень відділу інженерних, економічних, товарознавчих видів досліджень та оціночної діяльності

Івано-Франківський НДЕКЦ МВС України

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ МОМЕНТУ ВИНИКНЕННЯ НЕБЕЗПЕКИ ДЛЯ РУХУ ПРИ НАЇЗДІ НА ВЕЛОСИПЕДИСТІВ

Після зимового періоду на автошляхах суттєво збільшується потік руху транспортних засобів і окрім автомобілів з'являється така категорія транспорту як мотоцикли, моторолери та велосипеди, які зазвичай ускладнюють рух автомобілів через непоодинокі випадки порушення водіями даної категорії транспорту вимог ПДР України. Водії моторолерів та велосипедисти нерідко забувають, що також являються учасниками дорожнього руху і зобов'язані виконувати вимоги ПДР.

З огляду на наведене вище, одне з найбільш поширених видів дорожньо-транспортних пригод в даний період наїзди транспортних засобів на велосипедів. Значна частина даних видів дорожньо-транспортних пригод відбувається при виконанні велосипедистами маневрів в межах проїзної частини, а саме поворотів ліворуч чи праворуч, перетину проїзної або розвороту в її межах.

Аналіз автотехнічних досліджень виконаних експертами різних експертних установ показав, що при розгляді даних дорожньо-транспортних ситуацій виникають спірні дискусії щодо вибору моменту виникнення небезпеки для водія транспортного засобу, який при обмеженій видимості має можливість спостерігати за велосипедистом, що перетинає проїзну частину дороги. Як відомо, момент виникнення небезпеки визначається слідчим або судом на підставі зібраних матеріалів і зазначається в постанові про призначення експертизи або приймається експертом авто техніком в залежності від заданої дорожньо-транспортної ситуації.

В якості аргументації пропонується приклад подібної дорожньої ситуації, яка мала місце на одній із доріг області.

В темну пору доби водій автомобіля марки ВАЗ-2106 рухаючись в межах населеного пункту лівою смугою, помітив на зустрічній смузі велосипедиста який перетинав проїзну частину дороги зліва направо, відносно напрямку руху автомобіля, перпендикулярно до осі дороги. Проїзна частина має по дві смуги для руху у кожному напрямку, зустрічні потоки транспорту розділені подвійною суцільною лінією дорожньої розмітки 1.3, а смуги одного напрямку – переривчастою лінією дорожньої розмітки 1.5.

За обставинами даної ДТП вже була проведена автотехнічна експертиза. Одне з питань, яке потребувало вирішення судовим експертом мало наступний зміст: – «Чи правильно досудовим слідством обрано момент виникнення

небезпеки для руху, коли водій мав можливість виявити велосипедиста на дорозі, що має по дві смуги для руху у кожному напрямку, в момент перетину проїзної частини дороги?».

Під час вирішення поставленого питання у дослідницькій частині висновку експертом виконаного експертом іншої експертної установи було зазначено наступне:

«...В розділі 1 ПДР, а саме в пункті 10.1, вказано наступне трактування терміну

... – **небезпека для руху** – зміна дорожньої обстановки (у тому числі поява рухомого об'єкта, який наближається до смуги руху транспортного засобу, чи перетинає її) або технічного стану транспортного засобу, яка загрожує безпеці дорожнього руху і змушує водія негайно зменшувати швидкість або зупинитися. Окремим випадком небезпеки для руху є рух у межах смуги транспортного засобу назустріч загальному потоку...

З літератури (5, стор. 62-64, а саме Галаса П.В., Кисельов В.Б., Куйбіда А.С. та інші – Експертний аналіз дорожньо-транспортних пригод «Експерт-Сервіс», 1995) вбачається, що «...При наявності суцільної лінії, що поділяє транспортні потоки протилежних напрямків, транспортний засіб (в даному випадку велосипед) стає перешкодою для руху водієві легкового автомобіля з моменту виїзду на зазначену лінію...».

На стор. 319 книжки «Судебные экспертизы. Возможности. Подготовка материалов. Назначение. Оценка» вказано:

Если водитель транспортного средства (первый водитель, у даному випадку велосипеда) не пропускает другое транспортное средство, водитель которого (второй водитель, у даному випадку водій автомобіля) пользуется правом преимущественного проезда (выезд со двора, повороты при наличии встречного транспорта), опасность для второго водителя возникает с момента выезда первого транспортного средства на проезжую часть той улицы (дороги), по которой движется транспортное средство, управляемое вторым водителем, имеющим право преимущественного проезда... При выполнении левого поворота (разворота) опасность возникает с момента пересечения первым транспортным средством осевой линии проезжей части улицы (дороги), по которой движется транспортное средство, водитель которого имеет преимущественное право движения...».

Враховуючи все наведене вище, експерт має право вважати, що в даній дорожній ситуації небезпека для руху водію автомобіля марки ВАЗ-2106, із технічної точки зору, мала б наступати з моменту, коли водій велосипеда почав перетинати подвійну суцільну лінію горизонтальної розмітки 1.3, тобто почав рухатися із зустрічної смуги на смугу руху легковика (перетинаючи її).

Питання типу: – «Чи правильно досудовим слідством обрано момент виникнення небезпеки для руху...» – носить правовий характер, не відноситься до компетенції експерта-автотехніка і повинно вирішуватися правоохоронними органами (слідством або судом) самостійно.

З урахуванням наведеного вважаю, що слід звернути увагу на наступне:

Велосипедист, так само як і водій автомобіля, являється учасником дорожнього руху і повинен був виконувати вимоги Правил дорожнього руху, зокрема в заданій дорожньо-транспортній ситуації вимог п.п. 6.7 та 10.1 ПДР України, які мають наступний зміст:

Пункт 6.7 ПДР України:– «Велосипедисти повинні виконувати вимоги цих Правил, що стосуються водіїв або пішоходів і не суперечать вимогам цього розділу».

Пункт 10.1 ПДР України:– «Перед початком руху, перестроюванням та будь-якою зміною напрямку руху водій повинен переконатися, що це буде безпечним і не створить перешкод або небезпеки іншим учасникам дорожнього руху».

Таким чином під час руху, водій автомобіля має можливість спостерігати як велосипедист, в момент його виявлення, вже діючи всупереч вимогам вищевказаних пунктів ПДР України, рухається в смугу автомобіля. За таких обставин водію не слід розраховувати на те, що в останній момент велосипедист змінить характер свого руху чи зупиниться. Тому вважаю, що в заданій дорожньо-транспортній ситуації небезпека для руху для водія автомобіля повинна виникати з моменту виявлення на проїзній частині велосипедиста, який перетинаючи проїзну, рухається у напрямку смуги руху автомобіля.

На підставі вищенаведеного вважаємо, що з метою недопущення в подальшому випадків неоднозначного трактування вибору моменту виникнення небезпеки для руху експертами різних експертних установ, розробити єдину методику вибору моменту виникнення небезпеки для руху для подібних дорожньо-транспортних ситуацій.